EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2020/1930,

annettu 14 päivänä toukokuuta 2020,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0054/2020),

A. ottaa huomioon, että Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2018 oli 458 057 031,54 euroa, mikä merkitsee 35,33 prosentin lisäystä vuoteen 2017 verrattuna, ja toteaa tämän lisäyksen johtuvan pääasiassa siitä, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen, erityisesti EIT Healthin, EIT Raw Materialsin ja EIT Foodin, koulutukseen, innovointiin ja yritysten perustamiseen liittyvän toiminnan merkitys on kasvanut; toteaa, että unionin kokonaisrahoitusosuus instituutin talousarviosta varainhoitovuodeksi 2018 oli 312 886 716 euroa ([2]);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan instituutin tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2018 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että instituutin tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. ottaa huomioon, että varainhoitovuonna 2018 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 92,05 prosenttia, mikä merkitsee 0,82 prosentin lisäystä vuoteen 2017 verrattuna; panee merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 97,80 prosenttia, mikä merkitsee 1,72 prosentin vähennystä vuoteen 2017 verrattuna; toteaa, että maksusitoumusmäärärahojen käyttöasteen hienoinen kasvu johtuu pääasiassa maksusitoumusten toteuttamisasteen kasvusta toimintamenojen ja erityisesti instituutin osaamis- ja innovaatioyhteisöille myönnettyjen avustusten osalta;

2. ottaa huomioon instituutin todenneen vastauksessaan vuoden 2017 vastuuvapausmenettelyyn, että siirtyminen käyttämään monivuotista avustussopimusta instituutin osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa vuoden 2020 jälkeen on riippuvainen vuosien 2021–2027 talousarviomäärärahoista ja että instituutin tulevasta oikeusperustasta neuvotellaan edelleen;

3. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta huolestuneena merkille, että instituutti maksoi sovitun ennakkomaksun myöhässä kahdelle osaamis- ja innovaatioyhteisölle; kehottaa instituuttia huolehtimaan yhdessä komission kanssa siitä, että tarvittavat käteisvarat ovat käytettävissä oikeaan aikaan, ja välttämään näin riskit viivästyskoroista ja maineen kärsimisestä; panee instituutin vastauksesta merkille, että osaamis- ja innovaatioyhteisöille suoritettujen ennakkomaksujen viivästyminen johtui siitä, että instituutin pankkitilillä ei ollut käytettävissä käteisvaroja, ja että se suunnitteli ja esitti komission tukea koskevan pyynnön asiaankuuluvien menettelyjen mukaisesti, mikä kuitenkin johti maksuviivästykseen, johon instituutti ei voinut vaikuttaa;

Tuloksellisuus

4. ottaa huomioon, että instituutti käyttää keskeisiä tulosindikaattoreita instituutin ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tasolla sekä hallinnointiin painottuvia Horisontti 2020 -puiteohjelman keskeisiä tulosindikaattoreita ja että se käyttää myös yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa määritettyjä erityisindikaattoreita; toteaa lisäksi, että se käyttää vielä muita keskeisiä tulosindikaattoreita parantaakseen talousarviohallintoaan; toteaa, että komission tekemän väliarvioinnin ja vuonna 2017 tehdyn instituutin vaikutustutkimuksen seurauksena instituutti pyrkii kehittämään vaikutusten arviointikehyksen osaamis- ja innovaatioyhteisöihin liittyvien toimiensa sosioekonomisten vaikutusten mittaamiseksi;

([1]) EUVL C 120, 29.3.2019, s. 213.
([2]) EUVL C 120, 29.3.2019, s. 214.

5. panee merkille, että instituutti ulkoisti kirjanpitopalveluja komissiolle lokakuussa 2019; kehottaa painokkaasti instituuttia pyrkimään aktiivisesti lisäämään ja laajentamaan yhteistyötään kaikkien unionin virastojen kanssa; kehottaa instituuttia selvittämään mahdollisuuksia jakaa resursseja päällekkäisissä tehtävissä muiden samantyyppisiä tehtäviä hoitavien virastojen kanssa;

6. panee merkille lokakuussa 2017 julkaistun komission välikertomuksen tulokset, joiden mukaan instituutti on ainoa unionin elin, joka integroi kaikilta osin liiketoiminnan, tutkimuksen ja koulutuksen, instituutin yhteisö tuottaa uraauurtavia tuloksia ja sen nykyiset osaamis- ja innovaatioyhteisöt tarjoavat innovatiivisia ratkaisuja;

7. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta huolestuneena merkille, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kestävyyskehitys on tosiasiassa ollut vähäistä, että kolme ensimmäisenä käynnistettyä osaamis- ja innovaatioyhteisöä herättävät huolta, sillä niiden taloudellista kestävyyttä ilmaisevat indikaattorit ovat matalia ja osoittavat vain vaatimatonta kasvua, ja että eniten huolta aiheuttaa Climate-KIC, joka saa heikoimman tuloksen; panee merkille instituutin vastauksen, jonka mukaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tuottamat tulot ovat kasvaneet 23,7 miljoonasta eurosta vuonna 2017 38,4 miljoonaan euroon vuonna 2018, ne luovat parhaillaan varallisuutta, jolla varmistetaan tulevat tulot, osaamis- ja innovaatioyhteisöt ja niiden kumppanit osallistuvat merkittävällä osuudella osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimien rahoitukseen, ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen hallintokustannusten enimmäismääriä sovelletaan sekä yhteisöjen että yksittäisten henkilöstön jäsenten tasolla; kehottaa instituuttia erityisesti keventämään hallintorakenteita, käymään läpi toimintokokonaisuuksien sisältöä sekä pyrkimään löytämään vaihtoehtoisia tulonlähteitä;

8. panee merkille, että EIT-yhteisö saavutti toisenkin merkittävän välitavoitteen vuonna 2018, kun sen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen määrä kasvoi kahdeksaan, kuten EIT:n strategisessa innovaatio-ohjelmassa vuosille 2014–2020 oli suunniteltu, ja kun EIT Manufacturing ja EIT Urban Mobility nimettiin osaamis- ja innovaatioyhteisöjen joukkoon joulukuussa;

9. kannustaa instituuttia jatkamaan palvelujensa digitalisointia;

Henkilöstöpolitiikka

10. panee merkille, että 31. joulukuuta 2018 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 97,73 prosenttia, sillä unionin talousarviossa hyväksytyistä 44 väliaikaisesta toimesta 43:een oli nimitetty väliaikainen toimihenkilö (verrattuna 41 hyväksyttyyn toimeen vuonna 2017); toteaa, että vuonna 2018 instituutissa työskenteli lisäksi 20 sopimussuhteista toimihenkilöä ja yksi kansallinen asiantuntija;

11. panee merkille, että hallintoneuvoston sukupuolijakauma oli 4 miestä ja 8 naista vuonna 2018;

12. toteaa jälleen olevansa tilintarkastustuomioistuimen päätelmien perusteella huolissaan siitä, että vähäiset henkilöstöresurssit eivät vastaa instituutin talousarvion ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen lukumäärän kasvua, mikä vaarantaa instituutin mahdollisuudet selvitä kasvaneesta työtaakasta ja saavuttaa strategiset tavoitteensa;

13. panee merkille, että instituutti päätti hyväksyä käsikirjan häirintätapauksia koskevia epävirallisia menettelyjä varten ja että instituutin johtajan päätös häirintäyhdyshenkilöiden nimittämisestä hyväksytään vuoden 2019 loppuun mennessä; suhtautuu myönteisesti siihen, että instituutti tarjoaa henkilöstölle vuosittain koulutustilaisuuksia, joissa lisätään heidän tietoisuuttaan etiikasta ja integriteetistä, ja että tähän koulutukseen kuuluu häirintää käsittelevä osuus;

14. panee merkille, että instituutti pyysi komissiota myöntämään sille seitsemän lisätointa vuodesta 2020 alkaen, jotta voidaan puuttua instituutin rakenteelliseen henkilöstövajeeseen ja panna vuodeksi 2020 suunniteltu instituutin työohjelma kaikilta osin täytäntöön; toteaa huolestuneena, että komissio ei myöntänyt pyydettyjä lisätoimia;

15. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että instituutti voi perussääntönsä mukaisesti tarjota väliaikaisille toimihenkilöille vain määräaikaisia sopimuksia, joiden enimmäiskesto on viisi vuotta ja joita voidaan jatkaa viidellä lisävuodella, ja toteaa, että tietyt keskeiset henkilöstön jäsenet ovat vuonna 2020 toimineet tehtävässään enimmäismäärän eli kymmenen vuotta; on huolestunut siitä, että tämä saattaa haitata toiminnan jatkuvuutta; panee merkille, että komissio ei vastannut instituutin pyyntöihin näiden nykyisestä perussäännöstä johtuvien sopimuskysymysten ratkaisemiseksi, minkä seurauksena instituutti ei voinut tarjota jatkosopimuksia kymmenelle henkilöstön jäsenelle, ja että instituutti on toteuttanut tarvittavia toimia julkaistakseen näitä avaintehtäviä koskevat kiinnostuksenilmaisupyynnöt toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi;

16. panee tyytyväisenä merkille, että instituutin vastauksen mukaan uusi johtaja nimitettiin 19. elokuuta 2019 tehdyllä instituutin hallintoneuvoston päätöksellä;

17. panee huolestuneena merkille, että instituutti maksoi lähes 3 000 euroa koulutuslisää viidelle henkilöstön jäsenelle, joiden osalta se oli jo maksanut lukukausimaksuja suoraan koululle, minkä seurauksena koulutuskustannukset korvattiin sääntöjenvastaisesti kaksinkertaisesti; suhtautuu myönteisesti siihen, että instituutti on korjannut tilanteen tarkistamalla perusteellisesti varhaiskasvatuslisät, vahvistanut takaisin perittävät määrät kunkin henkilöstön jäsenen osalta ja ottanut käyttöön lisää henkilöstön etuuksia koskevia valvontatoimenpiteitä; toteaa, että aiheettomasti maksetut määrät on tarkoitus periä takaisin vuoden 2019 aikana; kehottaa instituuttia raportoimaan takaisin perityistä määristä tilintarkastustuomioistuimelle ja vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

Hankinnat

18. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta merkille, että komissio teki vuonna 2014 instituutin ja muiden unionin toimielimien ja elimien nimissä puitesopimuksen ohjelmistojen ja lisenssien hankinnasta sekä niihin liittyvästä IT-tuesta ja -konsulttipalveluista ja että instituutti ei ennakkotarkastuksessa tarkastanut järjestelmällisesti puitesopimuksen toimeksisaajan hintoja ja hinnanlisäyksiä, jotka laskutettiin tavarantoimittajien hintatarjousten perusteella; korostaa, että puitesopimuksen toimeksisaajalle suoritetut maksut olivat yhteensä 64 000 euroa; panee merkille instituutin vastauksen, jonka mukaan se on noudattanut puitesopimuksessa määrättyä järjestelyä ja kyseinen puitesopimus on päättynyt ja korvattu uudella sopimuksella, jossa edellytetään, että jokaisessa tarjouksessa eritellään alkuperäinen hinta ja hinnanlisäys; painottaa, että puitesopimus itsessään saattaa rajoittaa kilpailua, sillä ei ole näyttöä siitä, että toimeksisaaja valitsee tavarantoimittajat kilpailuttamalla; kehottaa komissiota raportoimaan puitesopimusten kilpailukykyisyydestä; kehottaa instituuttia mukauttamaan ennakkotarkastuksia, joita sovelletaan tällaisten sopimusten perusteella suoritettaviin maksuihin, ja varmistamaan, että kaikki hankinnat kilpailutetaan;

19. suhtautuu myönteisesti siihen, että instituutti otti vuonna 2018 käyttöön sähköisen hankintamenettelyn ja tarjousten sähköisen toimittamisen ja käsitteli useita tarjouskilpailuja sähköisen hankinnan työkalujen avulla vuonna 2019;

20. ottaa huomioon instituutin vastauksen tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2016 tekemiin havaintoihin, jotka liittyvät osaamis- ja innovaatioyhteisöjen muodostamien oikeussubjektien hankintamenettelyihin, ja panee merkille, että instituutti palkkasi ulkopuolisia asiantuntijoita arvioimaan hankintaperiaatteita ja -menettelyjä vuosina 2016–2017; panee merkille, että instituutti sisällytti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen erillisavustuksia koskeviin sopimuksiin vuodeksi 2018 uusia säännöksiä, joilla varmistetaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen muodostamien oikeussubjektien hankintaperiaatteiden yhdenmukaisuus unionin julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön keskeisten vaatimusten kanssa; toteaa, että instituutti käynnisti vuonna 2019 uuden seurantatoimen, joka koskee osaamis- ja innovaatioyhteisöjen muodostamien oikeussubjektien ja niiden yhteistoimintakeskittymien hankintaperiaatteita ja -menettelyjä;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

21. panee merkille instituutin nykyiset toimet ja jatkuvat pyrkimykset, joiden tarkoituksena on turvata avoimuus, eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä väärinkäytösten paljastajien suojelu; panee merkille, että vuonna 2018 havaittiin ja arvioitiin useita mahdollisia eturistiriitatapauksia ja toteutettiin asianmukaisia toimenpiteitä, mukaan lukien pidättäytyminen toimista, joihin havaittiin liittyvän eturistiriitoja;

22. suhtautuu myönteisesti siihen, että EIT julkaisee luettelon ulkopuolisista asiantuntijoista sekä vuosittain maksetuista korvauksista; kehottaa instituuttia ottamaan käyttöön ulkopuolia asiantuntijoita koskevan vaatimuksen antaa sidonnaisuuksia koskeva ilmoitus;

Sisäinen valvonta

23. panee merkille, että komission sisäinen tarkastus teki vuonna 2018 osaamis- ja innovaatioyhteisöille suoritettavien maksujen ennakkotarkastuksen, jossa todettiin, että petosten ehkäisemisessä ja havaitsemissa on hyvin merkittäviä puutteita, vaikka osaamis- ja innovaatioyhteisöille suoritettavien maksujen ennakkotarkastusmenettelyt ovat yleisesti ottaen vaikuttavia ja Horisontti 2020 -puiteohjelman oikeudellisten vaatimusten mukaisia; toteaa, että sisäinen tarkastus on esittänyt kolme havaintoa, joista instituutti on hyväksynyt vain yhden, mutta instituutti on laatinut asianmukaisen toimintasuunnitelman kaikkien suositusten, myös kahden hylätyn suosituksen, täytäntöönpanemiseksi;

24. toteaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen hyvän hallintotavan periaatteiden täytäntöönpanoa koskeva vuoden 2018 arviointi, jossa tarkastellaan sisäisen tarkastuksen antamia suosituksia, saatiin päätökseen syyskuussa 2018; toteaa, että vuoden 2019 arviointi saatiin päätökseen heinäkuussa 2019 osana osaamis- ja innovaatioyhteisöjen vuoden 2018 tuloksellisuusarviointia; toteaa, että viidessä kuudesta osaamis- ja innovaatioyhteisöstä noudatetaan yleensä asianmukaisesti hyvän hallintotavan periaatteita;

25. pitää valitettavana ratkaisematta olevien kysymysten ja parhaillaan toteutettavien korjaavien toimenpiteiden määrää vastauksena tilintarkastustuomioistuimen vuosina 2014, 2015, 2016 ja 2017 esittämiin huomautuksiin, jotka koskevat erityisesti rahoitusehtoja sekä julkisista lähteistä, avustuksista ja yksityisistä lähteistä saatavaa rahoitusta; panee merkille instituutin vastauksen, jonka mukaan se on jatkanut korjaavien toimenpiteiden toteuttamista ja saattanut päätökseen suurimman osan tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin liittyvistä toteuttamattomista toimista; on tietoinen siitä, että instituutti ei pysty vaikuttamaan tiettyihin keskeneräisiin toimiin ja että joihinkin vielä avoinna oleviin huomautuksiin voidaan vastata kokonaisuudessaan vasta pitkällä aikavälillä;

26. panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta erittäin huolestuneena merkille, että instituutti maksoi hallintoneuvoston jäsenen palkkion väärälle henkilölle puolentoista vuoden ajan ja että se sai tiedon virheestä vasta sen jälkeen, kun kyseinen henkilö oli ottanut yhteyttä instituuttiin; ottaa huomioon instituutin vastauksen, jonka mukaan tämä oli kertaluonteinen väärinkäsityksestä johtuva virhe ja että tilanteen toistumisen estämiseksi on käytössä asianmukaisia tarkastuskäytäntöjä; kehottaa painokkaasti instituuttia ottamaan käyttöön toimenpiteitä, jotka estävät tällaiset merkittävät virheet tulevaisuudessa;

Muita huomautuksia

27. toteaa, että instituutti on vuonna 2018 aktiivisesti osallistunut keskeisten sidosryhmien toimiin, muun muassa unionin seuraavaan monivuotiseen rahoituskehyksen ja tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman yhteydessä; ottaa huomioon, että komissio esitti Horisontti Eurooppa -puiteohjelmalle 100 miljardin euron talousarviota, josta kolme miljardia euroa on tarkoitettu instituutille;

28. kehottaa instituuttia keskittymään tutkimustensa tulosten levittämiseen yleisölle ja pyrkimään saavuttamaan yleisön sosiaalisen median ja muiden viestintäkanavien avulla;

29. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 14. toukokuuta 2020 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0121.